

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Кін 16.1 «ПСИХОЛОГІЯ ЕКСТРЕМАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»
ОПП «Організація діяльності кінологічних підрозділів
Державної прикордонної служби України»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону»

Спеціальність 252 «Безпека державного кордону»

Форма навчання: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Психологія екстремальної діяльності» є дисципліною за вибором ОПП «Організація діяльності кінологічних підрозділів Державної прикордонної служби України». Вивчається протягом 8-го семестру на кафедрі психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Мета вивчення навчальної дисципліни – засвоєння курсантами сучасних теоретичних та прикладних знань про психологічні закономірності діяльності прикордонників при виникненні надзвичайних обставин /ситуацій, пов'язаних з підвищенням ризиком та небезпекою для життя і здоров'я в умовах професійної діяльності. Формування умінь пояснювати та аналізувати чинники та закономірності виникнення екстремальних умов та прояви індивідуально-психологічних властивостей особистості, формування умінь застосовувати набуті психологічні знання у практичній професійній діяльності майбутнього офіцера-прикордонника.

Завдання навчальної дисципліни – закріплені у нормативно-правових документах Адміністрації ДПСУ, Концепції національного виховання молоді та ін., їх зміст передбачає вивчення курсантами психологічних методів дослідження прояву індивідуально-типологічних особливостей, тестові методики, а також уміння використовувати знання про стійкі властивості індивідуальності в екстремальних умовах; формування здатності до аналізу психічних явищ; вміння виявляти особливості прояву індивідуальності за характером поведінки, дій і вчинків людини. Оволодіння умінням самостійно працювати з навчальною літературою, використовувати довідковий матеріал, а також розвиток загальнонаукових умінь (аналіз, синтез, узагальнення тощо) щодо вирішення завдань з дисципліни «Психологія екстремальної діяльності».

Результати навчання

Курсант, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен:

знати:

- структуру предмету як систему знань про діяльність в екстремальних умовах;
- сутність поняття «категорія» у психології та характеристику базових категорій психології діяльності в екстремальних умовах;
- особливості застосування методів психологічного дослідження згідно проблематики психології діяльності в екстремальних умовах та специфічні методи цієї науки;
- теоретичні підходи до опису та вирішення основних проблем психології діяльності в екстремальних умовах.
- закономірності та особливості професійної діяльності в екстремальних умовах;
- емоційно-вольові стани, які виникають у людей в процесі професійної діяльності в екстремальних умовах;

- проблеми, які пов'язані з адаптацією, готовністю, надійністю та професійною деформацією фахівців, які працюють в екстремальних умовах;

в м і т и:

- аналізувати категоріальний лад психології діяльності в екстремальних умовах;
- визначати основні етапи розвитку психології діяльності в екстремальних умовах;
- аналізувати з точки зору різних підходів основні проблеми психології діяльності в екстремальних умовах;
- проводити вивчення професійної придатності особового складу ДПСУ до діяльності в особливих та екстремальних умовах;
- на основі психофізіологічних показників проводити аналіз придатності фахівців ДПСУ до того чи іншого виду професійної діяльності в екстремальних умовах;
- здійснювати експрес-діагностику в зоні надзвичайної ситуації;
- надавати екстрену психологічну допомогу.

о з н а й о м и т и с ь:

- з методами діагностики психічних станів, поведінки людини в особливих та екстремальних умовах, діагностики ПТСР, з адекватними та дієвими прийоми, методами та техніками психологічної реабілітації травмованих осіб;
- з технологіями застосування теорій психології діяльності в екстремальних умовах на практиці;
- з теоретичним аналізом наукової інформації з питань психології діяльності в екстремальних умовах.

Для досягнення програмних результатів навчання з навчальної дисципліни курсант повинен:

- вміти орієнтуватися в методах діагностики психічних станів, поведінки людини в екстремальних та кризових ситуаціях, застосовувати на практиці адекватні прийоми, методи та техніки психологічної реабілітації травмованих осіб;
- володіти здатністю і готовністю до планування діяльності та самостійної роботи при наданні екстреної психологічної допомоги в екстремальних та кризових ситуаціях;
- знати способи подолання кризових та екстремальних ситуацій;
- мати навички взаємодії з людьми, які знаходяться в особливому стані

ВИКЛАДАЧ:

Відповідно до форми А-4.03.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальні аудиторії, мультимедійний проектор, екран, ноутбук, навчальна література з навчальної дисципліни, модульне середовище кафедри, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Програмне забезпечення: модульне середовище академії – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=23>.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин																Форми підсумкового контролю						
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота										Індивідуальна робота						Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік	
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	індивідуальні заняття	*модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове завдання					курсова робота
за денною формою навчання																									
IV	8	4	120	50	2		12	32							4	30						40			+
Усього за дисципліну		4	120	50	2		12	32							4	30						40			+

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.1; МН3.1; МН3.2; МН3.6; МН4.1; МН4.2.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.2; МК2.2; МК2.4; МК2.5; МК2.6; МК2.7; МК3.2; МК3.3; МК4.1; МК4.3; МК4.4.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	МК2.1; МК2.2; МК2.5; МК2.6; МК3.1; МК3.3; МК4.1; МК4.4.
ЗК-2	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	МК2.2; МК3.3.
ЗК-3	Здатність до адаптації та дії у новій ситуації.	МК1.1; МК2.1; МК2.2; МК2.3; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ЗК-6	Здатність працювати в команді.	МК1.1; МК2.1; МК2.2; МК2.3; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
ЗК-14	Здатність генерувати нові ідеї, виявляти, ставити та вирішувати завдання у процесі професійної діяльності і практичних ситуаціях.	МК1.1; МК2.1; МК2.2; МК2.3; МК2.4; МК2.8; МК3.1; МК3.2; МК3.3; МК4.1.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		
СК-7	Здатність забезпечити готовність підпорядкованого підрозділу до виконання завдань за призначенням, застосовувати методики підготовки персоналу та роботи з персоналом підрозділу.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
СК-8	Здатність здійснювати управління підрозділом в ході підготовки та ведення різних форм оперативно-службових дій, видів бою в різних умовах.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
СК-11	Здатність віддавати накази та розпорядження, забезпечувати їх виконання та нести відповідальність.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
СК-12	Здатність працювати автономно, виконуючи посадові обов'язки в різних умовах.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

СК-13	Здатність ураховувати психологічні та інших особливості поведінки людей та їх вплив на виконання функції охорони державного кордону.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
СК-14	Здатність адекватно діяти в умовах фізичних перевантажень, емоційно-негативних явищ, здійснювати управління стресовими ситуаціями та конфліктами, у тому числі в загрозливих і критичних ситуаціях, використовувати прийоми психологічної розрядки.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ФК-11		
Професійні (військово-прикордонні) компетентності		
ВК-9	Здатність організувати морально-психологічне забезпечення у прикордонному підрозділі, здійснювати професійно-психологічний добір, володіти основами профорієнтаційної роботи, розуміти організацію діяльності психологічних служб підрозділів сектору національної безпеки.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

**ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ
КУРСАНТАМИ**

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-8	Виконувати функції управління загальновійськовими та прикордонними підрозділами (прийняття рішення, планування, мотивація та контроль) щодо повсякденної та оперативно-службової діяльності, бойових дій у різних умовах обстановки.	МН1.3; МН 1.6; МН 2.1; МН2.3; МН3.2; МН3.4; МН3.6; МН3.7; МН4.1; МН4.2; МН4.4	МК2.1; МК2.2; МК2.3; МК2.5; МК2.6; МК3.1; МК4.1; МК4.4.
ПРН-9	Організовувати професійну підготовку персоналу, підготовку прикордонних нарядів й підрозділів до виконання завдань за призначенням у різних умовах.	МН1.3; МН 1.6; МН 2.1; МН2.3; МН3.2; МН3.4; МН3.6; МН3.7; МН4.1; МН4.2; МН4.4	МК2.1; МК2.2; МК2.3; МК2.5; МК2.6; МК3.1; МК4.1; МК4.4.
ПРН-10	Організовувати заходи щодо безпеки життєдіяльності підрозділу та персоналу в різних умовах.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.6; МН1.7; МН2.1; МН2.3; МН.3.2; МН3.4; МН4.2; МН4.3; МН4.4.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-14	Оцінювати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, впливу, уразливості, ризику; прогнозувати розвиток обстановки, дій правопорушників та противника.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.6; МН1.7; МН2.1; МН2.3; МН.3.2; МН3.4; МН4.2; МН4.3; МН4.4.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-16	Управляти підрозділом у ході підготовки і ведення оперативно-службових дій та бою, здійснення повсякденної діяльності у звичайних та екстремальних умовах, вирішувати нетипові	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.6; МН1.7; МН2.1; МН2.3; МН.3.2; МН3.4; МН4.2; МН4.3;	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
	завдання, віддавати накази (розпорядження), нести відповідальність за їх виконання, організувати взаємодію та всебічне забезпечення.	МН4.4.	
ПРН-18	Організувати заходи морально-психологічного забезпечення персоналу.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.6; МН1.7; МН2.1; МН2.3; МН3.2; МН3.4; МН4.2; МН4.3; МН4.4.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-24	Застосовувати психомоторні навички та послідовність групових дій у складі прикордонних нарядів і підрозділів, обслуговування групової зброї.	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.6; МН1.7; МН2.1; МН2.3; МН3.2; МН3.4; МН4.2; МН4.3; МН4.4.	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування теми	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин												Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин	
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				
1	Предмет і завдання диференціальної психології	2	Л2													I	1/Л(2); 2/Гз(6);	8
2	Екстремальні ситуації в діяльності персоналу прикордонних підрозділів	10		Гз 6	Пз 4											II	2/Пз(4) 3/Гз(6); 3/Пз(4);	14
3	Психологічна корекція діяльності персоналу в умовах екстремальної ситуації	10		Гз 6	Пз 4											III	4/Пз(4). 5/Пз(4); 6/Пз(4).	12
4	Оцінка та подолання професійного стресу та посттравматичних стресових порушень у персоналу прикордонних підрозділів	4			Пз 4											V	7/Пз(6); 8/Пз(6). ДЗ - 4	16

5	Психологічні складові готовності персоналу прикордонних підрозділів в екстремальної діяльності	4			ПЗ 4												
6	Організаційно-психологічна підготовка персоналу	4			ПЗ 4												
7	Психологічні форми та методи зниження рівня психологічних втрат та психічної недієздатності серед персоналу	6			ПЗ 6												
8	Психологічний потенціал керівника в умовах екстремальної діяльності	6			ПЗ 6												
ДЗ		4															
Всього		50													Всього		50

Умовні скорочення:

Лекція - Л

Групове зняття - Гз

Практичне заняття – Пз;

Заняття, що обов'язкове для оцінювання - 5/3Пз(2)

Диференційований залік – ДЗ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
4 курс					
8 семестр					
1			6	Предмет і завдання психології екстремальної діяльності	
	1	лекція	2	Психологія екстремальної діяльності як галузь психологічної науки 1. Предмет і завдання екстремальної психології. 2. Зовнішні/внутрішні чинники прояву в екстремальних ситуаціях на поведінковому рівні особистості. 3. Методи екстремальної психології.	[1.1] с. 14-20, [1.2] с. 151-164; [1.3] с. 19-36; [1.4] 239-272.
		самостійна робота	4	1. Основні поняття екстремальної психології. 2. Психологічний вплив наслідків екстремальної ситуації на персонал прикордонного підрозділу. 3. Методика вивчення психологічних особливостей персоналу прикордонних підрозділів.	[1.1] с. 14-20, 20-35; [1.2] с. 151-164; [1.3] с. 19-36; [1.4] 239-272.
2			14	Екстремальні ситуації в діяльності персоналу прикордонних підрозділів	
	1	Групове заняття	6	Екстремальна ситуація: зміст та характеристика. 1. Класифікація екстремальних ситуацій в діяльності персоналу прикордонних підрозділів. 2. Залежність професійних дій і поведінки персоналу від інтенсивності психічного напруження. 3. Психологічна практика подолання негативного вектору екстремальних поведінкових реакцій.	[1.1] с. 95-123, 160-162; [1.2] с. 8-23 [1.4] 230-239.
	2	Практичне заняття	4	Основні поняття екстремальної психології. 1. Психологічний вплив наслідків екстремальної ситуації на персонал прикордонного підрозділу. 2. Методика вивчення психологічних особливостей персоналу прикордонних підрозділів.	[1.1] с. 95-123, 160-162; [1.2] с. 8-23 [1.4] 230-239.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
		самостійна робота	4	<p>Чинники екстремальності в сучасних умовах оперативно-службової діяльності.</p> <p>1. Основні групи чинників психологічного впливу на персонал прикордонних підрозділів в екстремальній ситуації.</p> <p>2. Психологічна практика формування конструктивних відносин в умовах екстремальної ситуації.</p>	[1.1] с. 95-123, 160-162; [1.2] с. 8-23 [1.4] 230-239.
3			14	Психологічна корекція діяльності персоналу в умовах екстремальної ситуації	
	1	Групове заняття	6	<p>Практика психологічної корекції в роботі керівника прикордонного підрозділу</p> <p>1. Основні психічні реакції, що виникають у персоналу прикордонного підрозділу в екстремальних умовах оперативно-службової діяльності.</p> <p>2. Оцінка рівня професійного стану.</p> <p>3. Методи психокорекції з персоналом прикордонних підрозділів: мета, зміст, форми проведення.</p>	[1.1] с. 126-164, [1.4] 370-389.
	2	Практичне заняття	4	<p>Психологічна корекція: зміст та її складові.</p> <p>1. Психічні стани прикордонника та їх характеристика.</p> <p>2. Психологічна травма: зміст та характеристика.</p>	[1.1] с. 126-164, [1.4] 370-389.
		самостійна робота	4	<p>Обсяг першої психологічної допомоги залежно від вираженої негативної психічної реакції військовослужбовців.</p> <p>1. Методи діагностики посттравматичних стресових порушень (шкала тривоги, депресії, посттравматичного стресового розладу).</p> <p>2. Модель використання способів попередження психотравм на основі формування поведінкових реакцій для протидії психогенним чинникам</p>	[1.1] с. 126-164, [1.4] 370-389.
4			20	Оцінка та подолання професійного стресу та посттравматичних стресових порушень у персоналу прикордонних підрозділів	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
	1	Практичне заняття	4	Методика оцінки та подолання професійного стресу та посттравматичних стресових порушень в умовах професійної діяльності 1. Поняття стрес та його характеристика. 2. Основні стрес-фактори оперативно-службової/бойової діяльності. 3. Основні стратегії регуляції професійного стресу. 4. Оцінка рівня професійного стресу.	[1.1] с. 164-207; [1.4] с. 190-198.
		самостійна робота	6	Основні напрями роботи офіцерського складу щодо зниження впливу професійного стресу та посттравматичних порушень на персонал прикордонного підрозділу. 1. Чинники, які мають безпосередній емоційний вплив: небезпека, невизначеність, раптовість, негативні емоційні реакції в поведінці військовослужбовця. 2. Професійні чинники впливу для виникнення стресу у персоналу прикордонних підрозділів: суміщення декількох видів діяльності, надлишок інформації, інтелектуальна складність для реалізації рішень, ступень професійної злагодженості.	[1.1] с. 164-207; [1.4] с. 190-198.
			10	Відпрацювання рефератів згідно заданої тематики.	
5			10	Психологічні складові готовності персоналу прикордонних підрозділів в екстремальній діяльності	
	1	Практичне заняття	4	Психологічна готовність персоналу в екстремальних умовах професійної діяльності 1. Методика розробки і побудова шкали індивідуальної екстремальності та коефіцієнта індивідуальної успішності виконання персоналом прикордонних підрозділів завдань в умовах екстремальної ситуації. 2. Класифікація причин помилкових дій персоналу на основі індивідуальних особливостей. 3. Методика соціально-психологічної діагностики рівня психічної адаптації/дезаптації.	[1.1] с. 417-459; [1.2] с. 144-168; [1.4] с. 239-272.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
		самостійна робота	6	Поняття професійної та функціональної готовності прикордонника. 1. Адаптивні можливості персоналу прикордонних підрозділів. 2. Адекватна і неадекватна форми поведінки персоналу в умовах екстремальної діяльності. 3. Психологічний зміст активного і пасивного реагування на стресову ситуацію.	[1.1] с. 417-459; [1.2] с. 144-168; [1.4] с. 239-272.
6			20	Організаційно-психологічна підготовка персоналу	
	1	Практичне заняття	6	Методика організаційно-психологічної підготовки персоналу 1. Професійна та функціональна надійність персоналу. 2. Індивідуально-психологічні особливості особистості. 3. Шляхи екстремальної психологічної підготовки персоналу. 4. Методика перевірки й оцінки екстремальної психологічної готовності персоналу прикордонних підрозділів.	[1.1] с. 417-459; [1.2] с. 144-168; [1.4] с. 239-272.
			10	Відпрацювання рефератів згідно заданої тематики.	
		самостійна робота	4	Основні завдання організаційно-психологічної підготовки. 1. Рівні професійної надійності: психофізіологічний, соціально-психологічний, моральний. Вплив на поведінку особистості в системі морально-психологічного забезпечення. 2. Формування організаційно-психологічного потенціалу особистості в екстремальних умовах. 3. Техніки асертивності в управлінській діяльності. Роль асертивності у керівництві колективом. Асертивна позиція особистості в умовах служби. 4. Підбір та розподіл кадрів за професійним призначенням.	[1.1] с. 387-416; [1.4] с. 14-45.
7			20	Психологічні форми та методи зниження рівня психологічних втрат та психічної недієздатності серед персоналу	

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
	1	Практичне заняття	6	Практикум зниження рівня психологічних втрат та психічної недієздатності персоналу прикордонного підрозділу 1. Робота керівника прикордонного підрозділу щодо зниження психологічних втрат та психічної недієздатності серед прикордонного персоналу. 2. Розробка практичних рекомендацій із соціально-психологічного забезпечення професійної адаптації персоналу до ситуативних змін в умовах професійної діяльності. 3. Методика прогнозування ступеня успішності виконання персоналом оперативно-службових завдань та можливого розвитку професійного стресу.	[1.1] с. 417-459; [1.2] с. 144-168; [1.4] с. 239-272.
			10	Відпрацювання рефератів згідно заданої тематики.	
		самостійна робота	4	Інформаційне забезпечення на психологічних засадах. 1. Класифікація причин помилкових дій персоналу прикордонного підрозділу на основі індивідуальних особливостей. 2. Протидія негативному інформаційному впливу на професійну діяльність. 3. Класифікація впливу емоційної напруги на поведінку прикордонника в умовах ризику та небезпеки .	[1.1] с. 417-459; [1.2] с. 144-168; [1.4] с. 239-272.
8			12	Психологічний потенціал керівника в умовах екстремальної діяльності	
	1	Практичне заняття	6	Формування та розвиток психологічного потенціалу особистості керівника в умовах екстремальної діяльності 1. Комунікативна готовність. 2. Зміна організаційної поведінки персоналу прикордонного підрозділу. 3. Елементи ведення переговорів. Засади ведення переговорів типу «переможець-переможений».	[1.2] с. 464-483; [1.3] с. 118-142; [1.4] с. 155-190.

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
		самостійна робота	6	<p>Етапи та моделі розвитку організаційної поведінки.</p> <p>1.Обсяг першої психологічної допомоги при екстремальної ситуації залежно від вираженої психічної реакції.</p> <p>2.Технології ефективного стимулювання.</p> <p>3. Управління конфліктами.</p> <p>4. Методика визначення стратегії поведінки особистості у конфліктах.</p>	[1.1] с. 450-451; [1.2] с. 434-454; 511-515; [1.3] с. 12-16; [1.4] с. 155-190.
Диф. залік			4		
Разом за семестр			120		
Усього за дисципліну			120		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Базова література

- 1.1.** Екстремальна психологія: Підручник / За заг. Ред.. проф. О. В. Тімченка – К.: ТОВ «Август Трейд», 2007. – 502 с.
- 1.2.** Психологія управління: Посібник / Орбан-Лембрик Л. Е. – К.: Академвидав, 2010.– 568с. (Серія «Альма – матер»)
- 1.3.** Савельєва В. С. Організаційна поведінка: Навч. посіб. / Савельєва В. С., Еськов О. Л., Вакулєнко В. М. – К. : «Центр учбової літератури», 2012. - 240 с.
- 1.4.** Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Ніка-Центр, 2006. –580 с.

2. Додаткова література

- 2.1.** Дуткевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч. посіб. – Київ: Центр навч. літератури, 2005. –456 с.
- 2.2.** Ягупов В.В. Військова психологія: Підручник. – К.: Тандем, 2004. – 656 с.
- 2.3.** Конфліктологія: Навчальний посібник. – Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2006. – 180 с.
- 2.4.** Крушельницька О.В. Методологія організації наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2006. – 206 с.
- 2.5.** Потапчук Е.М. Психологічна діагностика військовослужбовців та військових колективів: Збірник тестів для військового керівника.– Хмельницький: Вид-во НАПВУ, 2000 р. – 76 с.

Інтернет-ресурси:

1. <http://westudents.com.ua/knigi/499-diferentsalna-psihologiya-paly-aa.html>
2. http://pidruchniki.com/1584072030228/psihologiya/diferentsialna_psihologiya_
3. <http://psy.knlu.kyiv.ua/diferencialna/>
4. <http://elibrary.kubg.edu.ua/14336/>
5. <http://www.psychology.cv.ua/index.php/navchalnyy-protses/dystsyplyny-okr-bakalavr/71-dyferenciina-ps>
6. <http://enc.com.ua/psixologichna-enciklopediya/dets-dnev/107705-diferencialnapsixologiyadifferentialpsychology.html>
7. <http://posibnyky.vntu.edu.ua/opp/>

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне, рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
 - дотримання норм законодавства про авторське право;
 - надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
 - контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.
- Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
 - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
 - дотримання норм законодавства про авторське право;
 - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.
- За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А
Методи навчання,
які сприяють досягненню програмних результатів навчання

Шифр	Метод навчання
1. Традиційні методи навчання	
МН.1.1.	Усне викладення навчального матеріалу (розповідь, пояснення, лекція)
МН.1.2.	Обговорення матеріалу, що вивчається (бесіда, дискусія, брифінг, диспут)
МН.1.3.	Наочні методи (ілюстрація, демонстрація)
МН.1.4.	Практичні методи (лабораторна робота, практична робота, пробні вправи, творчі вправи, усні вправи, практичні вправи, графічні вправи, технічні вправи)
МН.1.5.	Методи самостійного та індивідуального навчання (рецептивний, репродуктивний, евристичний, дослідницький)
2. Активні методи навчання	
МН.2.1.	Ігрові (професійні ігри, професійний тренінг)
МН.2.2.	Неігрові (аналіз конкретної ситуації, круглий стіл, навчання через науково-дослідну роботу)
МН.2.3.	Неімітаційні (групова дискусія, індивідуальні практикуми, метод «ХОБО», активні види лекційних і семінарських занять)
3. Інтерактивні методи навчання	
МН.3.1.	Інтерактивні методи в малих групах
МН.3.2.	Інтерактивні методи в великих групах
МН.3.3.	Інтерактивні методи під час самостійної роботи

Додаток Б
Методи контролю досягнень
програмних результатів навчання

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний